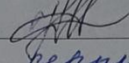

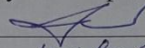
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та управління навчальним закладом
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра психології освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри педагогіки та управління
навчальним закладом

 Ірина Кучинська
27 серпня 20 21 р.

Завідувач кафедри психології освіти

 Тетяна Дуткевич
25 червня 20 21 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ:
НАВЧАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГІЧНА ПРАКТИКА**

для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Фізична культура)»

Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти (Фізична культура).

Вчитель фізичної культури.

Організатор спортивно-масової роботи та спортивно-оздоровчого туризму.

Спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)

Спеціалізація Спортивно-масова робота та спортивно-оздоровчий туризм

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

мова навчання **українська**

2021-2022 навчальний рік

Розробники програми:

Т.В. Дуткевич, кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології освіти

О.В. Савицька, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти

Н.П. Панчук, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти

О.М. Дутко кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

Ухвалено на засіданні кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

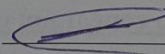
Протокол № 8 від 27 серпня 20 21 року

Ухвалено на засіданні кафедри психології освіти

Протокол № 4 від 25 серпня 20 21 року

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми)

Юрій Юрчишин

Зміст робочої програми навчальної психолого-педагогічної практики

1. Мета навчальної психолого-педагогічної практики:

з психології: закріплення студентами теоретичних знань і практичних вмінь, отриманих при вивченні психолого-педагогічних дисциплін, та розвиток їх умінь і навичок використовувати відповідні знання у процесі організації навчально-виховної роботи у майбутній професійній діяльності.

з педагогіки: адаптація студентів до умов їх майбутньої професійної діяльності; пізнання закономірностей професійної діяльності, закладання основ творчого оволодіння способами її організації; виховання у студентів потреби у професійному самовдосконаленні; формування професійних компетентностей.

Основні завдання практики:

з педагогіки:

- закріпити, поглибити і збагатити знання з педагогіки, навички їх застосування при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;
- формувати і розвивати у майбутніх учителів загальнопедагогічні вміння й навички та професійно значущі якості особистості;
- виховувати у студентів стійкий інтерес і любов до професії вчителя, потребу в педагогічній самоосвіті;
- створювати умови для професійного самовдосконалення студентів, розвитку їх творчих здібностей;
- знайомити із сучасним станом освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти; з передовим педагогічним досвідом;
- залучати студентів до самостійного розв'язання посильних освітніх завдань.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної психолого-педагогічної практики	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	3	3
Семестр вивчення	5	5
Кількість кредитів ЄКТС	1,5	1,5
Загальний обсяг годин	45	45
Психологія	22	22
Педагогіка	23	23
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус освітнього компоненту: блок професійної підготовки

4. Передумови для проходження навчальної психолого-педагогічної практики:

знання з навчальних предметів: Теорія і методика викладання гімнастики, Історія фізичної культури, Українська мова (за професійним спрямуванням), Психологія, Педагогіка, Вступ до спеціальності, Анатомія людини з основами спортивної морфології, Біохімія рухової активності, Фізіологія людини, Теорія і методика викладання рухливих ігор і забав, Теорія і методика викладання спортивних ігор.

5. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук та педагогіки, фізичного виховання і спорту, фізіології, біомеханіки, морфології і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 07 Здатність вільно спілкуватися державною мовою (усно та письмово).

ЗК 08 Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК 10 Здатність розуміти стратегію сталого розвитку людства.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)

СК 11 Здатність самостійно проводити заняття в шкільній секції спортивного напрямку, здійснювати профілактику травматизму

СК 15 Здатність до організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, позашкільних закладах учнівської молоді (зі спортивного туризму й орієнтування), літніх дитячих оздоровчих таборих.

СК 1.5 Здатність організувати спортивні змагання, свята, туристичні та комплексні заходи.

СК 1.6 Вміння формувати навички самостійної фізкультурно-оздоровчої діяльності.

з педагогіки:

СК 15 Здатність до організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, позашкільних закладах учнівської молоді (зі спортивного туризму й орієнтування), літніх дитячих оздоровчих таборих.

СК 1.5 Здатність організувати спортивні змагання, свята, туристичні та комплексні заходи.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 01 Знає та вміє застосовувати на практиці основні положення фізіології, біомеханіки, морфології, психології, біохімії для розвитку

фізичних (рухових) якостей, формування рухових умінь і навичок людей різних вікових груп, володіє засобами інтегрального гармонійного (розумового, духовного і фізичного) розвитку людини.

ПРН 03 Знає, як застосовувати на практиці основні вчення в галузі фізичної культури.

ПРН 05 Знає закони і принципи розучування рухових умінь і навичок, володіє теорією і методикою розвитку рухових умінь і навичок в базових видах рухової активності.

ПРН 06 Знає основні теоретичні положення в галузі фізичної культури.

ПРН 07 Знає вимоги до оформлення документації та основні закономірності побудови документів для здійснення навчального процесу в галузі фізичного виховання та спорту.

ПРН 08 Знає правила профілактики травматизму та надання першої медичної допомоги; володіє основними методами захисту персоналу та населення від можливих наслідків аварій, катастроф, стихійних лих.

ПРН 09 Знає закономірності розвитку фізичних (рухових) якостей в різних видах рухової активності.

ПРН 10 Знає біологічні, соціальні, психологічні та інші чинники збереження здоров'я.

ПРН 11 Знає біологічні, соціальні, психологічні, духовні чинники, що обумовлюють значущість професії фахівця в галузі фізичного виховання та спорту.

ПРН 12 Знає основні закони природничо-наукових дисциплін у професійній діяльності, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.

ПРН 15 Володіє педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у представників різних груп населення і вміє самостійно розробляти методики і технології для інтегрального гармонійного розвитку людини.

ПРН 22 Вміє практично використовувати документи державних і громадських органів управління у сфері фізичної культури.

ПРН 23 Здатний здійснювати організацію діяльності населення з використанням різних видів та форм рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, зокрема, зі спортивного туризму й орієнтування за топографічними картами та іншими засобами навігації.

ПРН 24 Володіє прийомами спілкування і вміє використовувати їх при роботі з колективом.

ПРН 26 Здатний з дотриманням етичних норм формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями й вихованцями та їхніми батьками.

З педагогіки:

ПРН 24 Володіє прийомами спілкування і вміє використовувати їх при роботі з колективом.

ПРН 26 Здатний з дотриманням етичних норм формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями й вихованцями та їхніми батьками.

Засоби діагностики результатів навчання з психології:

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь студентів відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль здійснюється протягом кожного дня під час проходження навчально-педагогічної практики в межах завдання, визначеного за змістом практики, проводиться в формі заповнення протоколів за схемою, або проведення психодіагностичної методики, або написання психолого-педагогічної характеристики на учня.

Проміжний контроль здійснюється з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного і практичного матеріалу та передбачає оформлення студентами звітної документації.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення проходження практики.

7. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Зміст роботи	Орієнтовний час на виконання завдань	Форми й методи організації діяльності	Форма звіту
Змістовий модуль 1. Педагогічний аналіз освітнього процесу (завдання з педагогіки)				
1	Настановна конференція. Організаційні питання практики (розподіл за базами практик, ознайомлення з індивідуальними завданнями відповідно бази практики. Проходження інструктажу з правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки і охорони праці)	2 год	Участь у конференції.	Фіксація інформації у щоденнику
2	Ознайомлення з організацією освітнього процесу в школі, плануванням роботи школи, внутрішкільним розпорядком	3 год	Бесіда, відвідування уроків	Записи у щоденнику

	(бесіда з директором школи, заступником директора школи). Знайомство з учителями, учнями класу, напрямками роботи школи, завданнями на рік. Ознайомлення з плануванням та організацією освітнього процесу в класі, класною документацією (журнал, плани роботи, особові справи учня). Відвідування уроків у класі, складання плану роботи студента на період практики.			
3	<p>Вивчення системи роботи класного керівника:</p> <p>а) аналіз плану виховної роботи класного керівника;</p> <p>б) ознайомитися зі змістом, формами і методами роботи класного керівника з учнівським колективом;</p> <p>в) ознайомлення з індивідуальною роботою зі школярами;</p> <p>г) спостереження за роботою класного керівника з активом класу.</p> <p>д) перегляд учнівських щоденників, аналіз записів класного керівника у щоденнику, учнів.</p> <p>Допомога класному керівникові у підготовці і проведенні виховного заходу;</p> <p>аналіз проведеного виховного заходу.</p>	3 год	<p>Бесіда з вчителем, огляд документації, спостереження за роботою класного керівника.</p> <p>Допомога класному керівникові у підготовці і проведенні виховного заходу, згідно з індивідуальним планом студента.</p> <p>Бесіда з учнями.</p>	<p>Фіксація матеріалів спостереження у щоденнику.</p> <p>Конспект виховного заходу, його аналіз.</p>
4	<p>Ознайомлення з системою педагогічного керівництва спільної діяльності сім'ї та школи у вихованні та навчанні дітей (план роботи з батьками, тематика батьківських зборів).</p> <p>Допомога вчителю у підготовці матеріалів до батьківських зборів:</p>	4 год	<p>Бесіда з класним керівником.</p> <p>Відвідання батьківських зборів у класі (за можливістю), спостереження за</p>	<p>Фіксація у щоденнику змісту бесіди, результатів в спостереження за роботою.</p>

	повідомлення згідно з тематикою батьківських зборів, куточка для батьків.		проведенням індивідуальної бесіди з батьками допомога класному керівникові у підготовці проведення батьківських зборів.	
5	Ознайомлення з роботою дитячих гуртків чи об'єднань за інтересами	2 год	Бесіда з керівником гуртка, об'єднання, ознайомлення з планами роботи, відвідування заняття гуртка	Фіксація у щоденник змісту бесіди, результаті в спостереження за роботою.
6	Спостереження за освітнім процесом, аналіз уроку за: а) здійсненням викладання та засвоєння учнями знань, умінь та навичок; б) реалізацією на уроці принципів навчання; в) використанням вчителем засобів, методів, прийомів роботи, форм організації навчальної діяльності учнів.	4 год	Спостереження на уроці, заповнення протоколу спостереження	Протоколи спостережень
7	Оформлення звіту та інших документів з практики	2 год	Узагальнення матеріалів практики	Звіт

Змістовий модуль 2. Психологічний аналіз навчально-пізнавальної діяльності учнів (завдання з психології) – 22 год

1.	Настановна конференція в університеті (мета, завдання і зміст навчальної психолого-педагогічної практики, вимоги до ведення документації, огляд новинок психологічної та педагогічної)	4 год	Участь у конференції. Вивчення шкільної документації: класного журналу,	Запис у щоденник у спостережень
----	--	-------	---	---------------------------------

	літератури)		режиму роботи школи, розкладу дзвінків. Бесіда з учителем і завучем	
2.	Психологічні вимоги до побудови розкладу і організації різних форм шкільних занять. Роль психодіагностики індивідуально-психологічних властивостей учня в організації педагогом освітнього процесу.	4 год	Вивчення шкільної документації: класного журналу, режиму роботи школи, розкладу дзвінків. Бесіда з учителем і завучем	Запис у щоденник у спостережень
3.	Вивчення організованості учня під час уроку	2 год	Спостереження, опрацювання Літератури	Протокол
4.	Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учня під час уроку	2 год	Спостереження, опрацювання Літератури	Протокол
5.	Аналіз взаємодії вчителя і учня.	2 год	Спостереження, опрацювання літератури	Протокол
6.	Дослідження психічних процесів учня за допомогою психодіагностичної методики	2 год	Проведення психодіагностичної методики	Протокол
7.	Підготовка психолого-педагогічної характеристика особистості учня	4 год	узагальнення, складання психолого-педагогічної характеристики особистості учня	Письмова психолого-педагогічна характеристика особистості учня
8.	Захист навчальної психолого-педагогічної практики. Підбиття підсумків практики. Залік	2 год	Звіти студентів про виконання індивідуального плану.	Звіт про педагогічну практику студентів
	Психологія	22 год		
	РАЗОМ	45 год		

Організація проведення практики

Загальну організацію практики студентів та контроль за її проведенням в університеті здійснює завідувач практики Університету. Організація та проведення практики на факультеті покладається на декана факультету.

Безпосередні керівники – викладачі кафедр здійснюють навчально-методичне керівництво практикою студентів кожної академічної групи.

У закладах загальної середньої освіти до керівництва навчальною психолого-педагогічною практикою залучаються адміністрація та вчителі. Права та обов'язки студента-практиканта, керівників практики визначені Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) №108-ОД від 25.09.2020 (див. Додаток 1.)

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль (100 балів)		Сума
Змістовий модуль 1. Завдання з педагогіки	Змістовий модуль 2. Завдання з психології	100
50 балів	50 балів	

Поточний контроль

З психології: максимальна кількість балів з психології, яку може отримати студент за результатами проходження навчальної психолого-педагогічної практики складає 50 балів (за умови виконання всіх завдань практики, які передбачені програмою). Кожне завдання оцінюється 10 балів максимально.

Диференційована рейтингова оцінка навчальних досягнень студента за підсумками проходження ним навчальної психолого-педагогічної практики за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості семестрового контролю та в індивідуальний навчальний план студента за підписом голови комісії по захисту практики.

У разі невиконання завдань практики залік не виставляється. Студенту визначається додатковий термін проходження практики (якщо причина невиконання завдань виявиться поважною) або він відраховується зі складу студентів.

Критерії оцінювання результатів практики з педагогіки:

- **ступінь** виконання студентами завдань практики;
- **якість** виконання студентом окремих видів діяльності (планування роботи, педагогічний аналіз освітнього процесу, спостереження й аналіз

відвіданих уроків та позаурочних заходів, самостійне проведення деяких форм роботи тощо) та їх відображення у звітній документації;

- **рівень** сформованості умінь та навичок практичної роботи студентів як майбутніх фахівців.

Критерії оцінювання навчальної психолого-педагогічної практики:

Змістовий модуль 1. Педагогіка

45-50 балів

Завдання практики з педагогіки виконано в повному обсязі. Студент вміє застосовувати і творчо використовувати педагогічні знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності, проявляє творчість при виконанні завдань. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. Щоденник оформлено охайно, відповідно до поданих у програмі та методичних рекомендаціях вимог. Зміст записів та аналіз проведеної роботи відповідають завданням практики. Студент активний під час захисту практики, демонструє знання щодо організації освітнього процесу.

41-44 бали

Завдання виконано правильно, але недостатньо повно (відсутні власні міркування з приводу організації освітнього процесу закладу загальної середньої освіти, або відсутні узагальнені результати окремих видів робіт). Виявлено вміння студента застосовувати педагогічні знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Записи та аналіз проведеної роботи відповідають завданням практики, однак є незначні відхилення від вимог до їх оформлення. Студент активний під час захисту практики, демонструє знання щодо організації освітнього процесу.

38-40 балів

Завдання практики з педагогіки виконано з незначними помилками, записи достатньою мірою розкривають зміст програмних завдань. Студент дав відповіді на поставлені питання, однак не проявив творчого підходу до виконання завдань. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, однак є порушення щодо оформлення звітної документації. Студент бере участь в обговоренні результатів практики під час захисту практики, демонструє знання щодо організації освітнього процесу.

34-37 балів

Завдання практики з педагогіки виконано, зібраний матеріал відповідає переліку, визначеному програмою; однак у оформленні звітної документації не витримані всі вимоги, записи спостереження поверхові та стислі, трапляються помилки щодо вживання професійної термінології. Студент бере участь в обговоренні результатів практики під час захисту практики, демонструє поверхові знання щодо організації освітнього процесу.

30-33 бали

Всі завдання практики з педагогіки виконано поверхово, допущені неточності, помилки. У звітній документації є всі матеріали, але у їхньому оформленні наявні порушення вимог, трапляються помилки щодо вживання професійної термінології. Студент відповідає на запитання під час захисту практики, демонструє поверхові знання щодо організації освітнього процесу.

18-29 балів (не зараховано з можливістю доопрацювання звітних матеріалів і приведення їх у відповідність до вимог програми)

Студент-практикант має пропуски у проходженні практики, про що свідчить відсутність записів у щоденнику. Наявні записи не відповідають визначеним у програмі завданням. Зібрані матеріали подані переважно у вигляді ксерокопій.

17 і менше балів (не зараховано з можливістю повторного проходження практики за індивідуальною програмою)

Студент-практикант з певних причин не пройшов практику, не оформив звітну документацію. Йому надається можливість повторного проходження практики за дозволом деканату.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

З психології: Доступ до інтернету, до сайту університетської бібліотеки і кафедри, до системи MOODLE.

Після завершення практики кожен студент пише звіт про виконану роботу, подає керівнику практики з **ПСИХОЛОГІЇ** у визначений термін такі **звітні матеріали:**

Протокол №1 Вивчення організованості учня під час уроку.

Протокол № 2. Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учня під час уроку.

Протокол №3. Аналіз навчальної взаємодії вчителя та учня.

Протокол №4. Дослідження психічних пізнавальних процесів учня за допомогою психодіагностичної методики (на вибір студента).

Завдання №5. Психологічна характеристика навчально-пізнавальної діяльності учня.

Програму проведення спостереження та схему оформлення результатів у протоколах, а також схему написання психологічної характеристики подано у Додатку 3 (**Див. додаток 3**).

Звітна документація студента-практиканта з педагогіки:

- **Щоденник практики** (протягом практики студент веде щоденник, в якому фіксує результати вивчення шкільної та класної документації, спостережень і бесід, аналізує проведену роботу, висловлює пропозиції і побажання; в щоденнику заповнює **індивідуальний план** студента-практиканта. Він складається кожним студентом в перший день навчальної психолого-педагогічної практики після ознайомлення з класом, класним

керівником, його планом виховної роботи і подається на затвердження керівникам практики)

- **Звіт проходження практики** (звіт, який здобувач складає на підставі інформації та результатів практичної роботи отриманих протягом практики). Звіт повинен бути підписаний особисто і підписаний та оцінений керівником практики від базової установи (*Див. додаток 2*).

- **План-конспект виховного заходу (що проводив вчитель)** (*див. додаток 4*), його аналіз;

- протоколи спостережень (*див. додаток 5*):

- за процесом викладання на уроці;
- за процесом засвоєння учнями знань на уроці;
- за реалізацією принципів навчання на уроці;
- за реалізацією методів навчання на уроці.

12. Рекомендована література

Список рекомендованих джерел

З психології:

Основна:

1. Дуткевич Т.В., Терещенко В.А. Вікова і педагогічна психологія (курс лекцій і практикум): Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Медобори 2006, 2012. 228 с.

2. Дуткевич Т.В. Загальна психологія: теоретичний курс: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. 432 с.

3. Максимчук Н.П. Лабораторно-практичні заняття з основ психолого-педагогічної діагностики. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: "Медобори" (ПП Мошак М.І.), 2014. 56 с.

4. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (введено в дію наказом ректора від від 31 серпня 2021р. №111-ОД)

Додаткова:

1. Долинська Л.В., Максимчук Н.П. Психологія ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя Навчально-методичний посібник Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2008. 124с.

2. Максимчук Н.П. Психологічна діагностика професійної придатності. Навчальний посібник. 3-є видання. Кам'янець-Подільський: Буйницький О.А., 2012. 264с.

3. Панчук Н. П. Загальна, вікова і педагогічна психологія. Збірник завдань: Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2020. 240с.

З педагогіки:

Основна:

1. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : Навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.
2. Загальна педагогіка: модульне навчання : Посібник для студентів вищих навчальних закладів / Федорчук Е.І., Вонсович В.П., Конькова Т.І., Трішневська Г.Б., Федорчук В.В. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2003. 328 с.
3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelya / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
4. Франчук Т.Й., Дутко О.М. Наскрізна програма виробничої практики, її змістово-технологічне забезпечення (компетентнісний підхід) : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2017. 126 с.

Додаткова:

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка [Текст] : навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 616 с.
3. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (Редакція станом на 08.08.2021) [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX (Редакція станом на 08.08.2021) [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
5. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. Київ : УФІМБ, 1997. 320 с.
6. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
7. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.
8. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.
9. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків : навч. посіб. Київ, 2007. 240 с.
10. Формування особистості в освітньо-виховному середовищі навчального закладу: проблеми і пошуки: зб. наук. праць / за заг. ред. доц. Мирончук Н.М. Житомир: ФОП «Левковець», 2014. 244 с.

13. Рекомендовані джерела інформації

Корисні ресурси Інтернету:

http://www.nbuv.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського
http://lib.meta.ua	Бібліотека

http://www.lib.ua-ru.net	Студентська електронна бібліотека
http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_all/	Словники України on-line

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з навчальної	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення	Рекомендовані системою ECTS	Екзаменаційна оцінка за	Національна залікова оцінка
90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	10	відмінно	зараховано
82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	25	добре	
75-81	C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	30		
67-74	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	25	задовільно	
60-66	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	10		
35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)		незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим Повторним курсом)			

ДОДАТКИ

Додаток 1

1. Права та обов'язки студента-практиканта

Студент-практикант проводить свою діяльність згідно з вимогами Статуту закладу середньої загальної освіти, правилами внутрішнього розпорядку, виконує розпорядження адміністрації закладу, вчителів та керівників практики.

Студент-практикант зобов'язаний:

- взяти участь у настановній конференції з питань організації практики у визначений деканатом факультету час;
- до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;
- до початку практики пройти в Університеті інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, індивідуальне завдання;
- вивчити та дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку на базі практики;
- своєчасно оформити звіт та захистити його в терміни, визначені наказом.

Студент-практикант має право:

- одержувати консультації вчителів, класних керівників та керівників практики від університету з усіх питань проведення практики;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики;
- виявляти ініціативу у виборі форм і методів навчально-виховної роботи.

2. Керівник практики здобувачів вищої освіти від кафедри педагогіки та управління навчальним закладом:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, правил поведінки (в установах, організаціях, на підприємствах), надає здобувачам вищої освіти необхідні документи (направлення, програму, щоденник практики, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);
- повідомляє здобувачів вищої освіти про форми звітності;
- бере участь у розробці програм практик;
- бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за базами практики;
- до початку практики проводить зі здобувачами вищої освіти інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні

документи;

- бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань практики;

- відстежує своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;

- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;

- забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження згідно з програмою;

- контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту здобувачів вищої освіти на базі практики та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності;

- надає методичну допомогу студентам;

- проводить консультації щодо опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;

- інформує здобувачів вищої освіти про порядок подання звітів про практику та їх захисту;

- перевіряє звітну документацію здобувачів вищої освіти;

- приймає захист звітів здобувачів вищої освіти про практику в складі комісії;

- оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, виставляє оцінки в залікові книжки;

- здає звіти здобувачів вищої освіти про практику на кафедру;

- готує звіт про проведення практики.

3. Керівник практики від бази практики, який здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за її проведення.

Керівник практики від бази практики:

- розподіляє здобувачів вищої освіти за робочими місцями відповідно до графіка проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;

- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт; ознайомлює студентів з організацією робіт на конкретному робочому місці;

- забезпечує проходження практики здобувачами вищої освіти;

- забезпечує і контролює дотримання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку бази практики;

- створює необхідні умови для оволодіння здобувачами вищої освіти новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових і дипломних робіт;

- оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням виконання програми практики, якості професійних знань та умінь.

Звіт про навчальну психолого-педагогічну практику

студента _____ курсу _____ групи _____ факультету

_____
(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Керівники
навчальної психолого-педагогічної практики:
від кафедри педагогіки та
управління навчальним закладом

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

від кафедри психології освіти

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

У звіті необхідно дати відповідь на такі питання.

- 1.** В якій школі проходили практику? Які особливості роботи цієї школи мав(ла) нагоду спостерігати?
- 2.** Які уроки відвідано під час практики? Які з них були найцікавішими? Справили позитивне враження? Залишили байдужими? Не сподобались? Чому?
- 3.** Які враження від організації виховної роботи в класі? В школі? Які цікаві виховні заходи спостерігав (ла)?
- 4.** З якими формами виховної роботи познайомився (лася)? Формами позаурочної роботи з предмета зокрема?
- 5.** Які психолого-педагогічні спостереження і дослідження провів(ла) під час практики?
- 6.** У чому полягає роль психолого-педагогічних спостережень та досліджень при організації навчально-виховної роботи вчителем?

7. Яку практичну допомогу надано школі (виготовлено наочність, дібрано дидактичні матеріали, розроблено методичні поради, виховний захід тощо)?

8. Як забезпечували виконання вимог правил з охорони праці та безпеки життєдіяльності?

9. Висновки і пропозиції.

10. Список використаної літератури.

Додаток 3

Психологія: Психологічний аналіз навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ З ПСИХОЛОГІЇ

Психологічне вивчення навчально-пізнавальної діяльності учня.

Зміст психологічного вивчення навчально-пізнавальної діяльності учня.

Завдання 1. Вивчення організованості учня під час уроку

Протокол № 1

Дата _____ Школа _____ Клас _____ Урок з предмету _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Стан учня _____

Схема спостереження:

Назва ситуації	Тривалість включення діяльності (швидко / повільно / середній рівень)	Час виконання завдання (швидко/ повільно/ середній рівень)	Кількість відволікань за час виконання завдання (висока / середня / низька)	Зміст відволікань (розмова з сусідом, погляд у вікно, іншими справами тощо) (вказати які)
Підготовка робочого місця до уроку				
Виконання письмового завдання на уроці				
Діяльність під час відповідей інших учнів				

Усна Відповідь				
Висновки				

Завдання № 2. Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учня під час уроку

Протокол № 2

Дата _____ Школа _____ Клас _____

Урок з предмету _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Стан учня _____

№з/ п	Прояви пізнавальних інтересів	Характеристика поведінки учня
1.	Що на уроці викликає емоційний відгук? (Постановка запитань, проблемні запитання, виклик до дошки, оцінювання відповідей інших учнів тощо)	
2.	Зосередженість на виконанні завдань (висока, середня, низька)	
3.	Прагнення взяти участь в обговоренні проблемних запитань (жодного разу/ кілька разів / завжди)	
4.	Активність на уроці (висока / середня / низька)	
5.	Наявність запитань до вчителя однокласників (які ставить запитання)	
6.	Реакція на успіхи та невдачі (радість / смуток / розпач / байдужість)	

Вис НОВОК	
--------------	--

Завдання №3. Аналіз навчальної взаємодії вчителя та учня
Протокол № 3

Дата _____ Школа _____ Клас _____ Урок з предмету _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Стан учня _____

№ з/п	Спостережувані явища	Фіксація проявів на уроці
1.	<p>Звернення до вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> • власні запитання до навчального матеріалу; • прохання уточнити, пояснити; • прохання роз'яснення про оцінку; • за дозволом 	
2.	<p>Реакція на звернення вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> • виконання інструкції, настанови; • протест, опір; • зовнішня згода і невиконання; • емоційна реакція (позитивна, негативна) 	
3.	<p>Звертання до до однокласників:</p> <ul style="list-style-type: none"> • доброзичливе; • агресивне; • з порушенням дисципліни на уроці (підказки, списування, розмови тощо); • конфлікти з вчителем; • конфлікти з однолітками. 	
Висно вки:		

Завдання №4. Дослідження психічних пізнавальних процесів учня за допомогою психодіагностичної методики

Протокол № 4

Дата _____ Школа _____ Клас _____ Час проведення
діагностики _____ Попередній урок _____
Стан учня _____ Ставлення
учня до діагностики _____

Схема

звіту про проведене дослідження психічних пізнавальних процесів:

1. Назва методики
2. Бланк відповідей учня
3. Обробка результатів
4. Інтерпретація результатів діагностики
5. Висновки

Завдання №5. Психологічна характеристика навчально-пізнавальної діяльності учня.

Здійсніть узагальнення результатів проведеного психологічного вивчення навчально-пізнавальної діяльності учня. Для цього впишіть у відповідну клітинку таблиці узагальнену і коротку характеристику за результатами всіх проведених досліджень (протоколи 1-4, результати вивчення шкільної документації, спостереження за поведінкою учня на перервах та виховних заходах) та складіть короткі рекомендації з оптимізації розвитку особистості учня.

/п	Об'єкт вивчення	Висновки з результатів вивчення	Можливі індивідуалізовані впливи для оптимізації розвитку особистості
	Організованість		
	Навчально-пізнавальні інтереси		
	Система взаємовідносин		
	Психічні процеси (за методикою)		
	Навчальна успішність		
	Ставлення до навчання		

Додаток 4

Вимоги до оформлення конспекту виховного заходу

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Конспект виховного заходу

на

тему: _____

студента _____ групи _____ курсу
_____ факультету

_____ (П.І.Б.)

проведений в _____ класі

_____ школи

« _____ » _____ 202_р.

Друга сторінка:

Мета заходу (виховна, пізнавальна, розвиваюча)

Форма проведення

Місце проведення

Обладнання і наочність

Зміст виховного заходу

I. **Вступна частина:** вступне слово вчителя, організація заходу, актуалізація теми заходу тощо.

II. **Основна частина:** викладення інформаційного матеріалу, запитання для обговорення, зміст завдань для групового чи колективного виконання, конкурсні завдання.

III. **Заклучна частина:** підведення підсумків, рекомендації і пропозиції учням.

Орієнтовна схема аналізу виховного заходу

Дата: _____

Клас(и) _____

Форма заходу: _____

Тема: _____

Мета заходу: _____

Хто проводить: _____

Мета відвідування: _____

Основні параметри аналізу.

I. Аналіз готовності педагога до проведення виховного заходу:

1. постановка мети і завдань заходу; на виховання яких якостей учнів спрямовано захід;
2. урахування рівня вихованості учнів під час визначення мети і завдань заходу;
3. місце даного заходу в загальній системі виховної роботи.

II. Процес підготовки:

1. спрямовуюча роль класного керівника у ході підготовки заходу, тактовна допомога учням;
2. забезпечення в процесі підготовки згуртованої, злагодженої роботи колективу; формування стосунків співробітництва, взаємодопомоги, вимогливості;

III. Проведення заходу:

1. Організація:

- а) місце проведення, оформлення приміщення, обладнання, використання наочності, ТЗН;
- б) своєчасність початку та організоване проведення;
- в) дотримання регламенту, доцільність його використання;
- и) участь батьків у проведенні заходу; ефективність їхньої участі;
- г) дотримання під час заходу санітарно-гігієнічних вимог, правил пожежної безпеки, техніки безпеки;
- д) запобігання перевтомі та врахування особливостей фізичного розвитку учнів (*вихованців*);

2. Зміст:

- а) цілеспрямованість; чи донесено мету до учнів (*вихованців*);
- б) зв'язок із життям класу, школи;
- в) використання під час проведення заходу питань, які хвилюють учнів;

- г) врахування вікових та індивідуальних особливостей;
- г) емоційна насиченість заходу;
- д) вплив на розширення світогляду учнів, на розвиток пізнавальних інтересів.

3. Методика проведення:

- а) чи оптимально обрано форму проведення (*бесіда, ранок, лекція, година спілкування, конференція, конкурс тощо*);
- б) роль класного керівника у проведенні заходу, його педагогічна майстерність;
- в) наявність елементів обговорення, відкритого обміну думками в ході заходу;
- г) рівень самостійності учнів у обговоренні проблем.

IV. Результати:

1. Досягнення поставлених педагогом мети та завдань даного заходу.
2. Виконання плану заходу.
3. Аналіз ставлення учнів до змісту заходу, рівень їхньої активності.
4. Чи був захід цілісною системою, чи набором різних, необ'єднаних між собою частин?
5. Що вдалося краще, що гірше? Цікаві знахідки педагога.

V. Загальні висновки

Додаток 5

Схема спостереження за процесом викладання на уроці

1. Тема уроку. Визначення вчителем мети уроку.
2. Стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів: формуванню яких мотивів (інтересу чи відповідальності) надавалась перевага.
3. Виклад вчителем нового матеріалу: послідовність, доступність, логічність, зрозумілість, виразність, емоційність, використання наочності, створення проблемних ситуацій, застосування прийомів узагальнення, аналізу, порівняння, аналогії, залучення учнів до самостійної роботи (репродуктивної чи творчої). Навести конкретні приклади.
4. Виправлення і аналіз вчителем помилок, допущених учнями, залучення учнів до цієї роботи.
5. Підсумок уроку: залучення учнів до узагальнення, оцінка роботи учнів під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання.
6. Загальне враження про урок: чи досягнута мета уроку.

Схема спостереження за процесом засвоєння учнями знань на уроці

1. Тема і мета уроку.
2. Які прийоми застосовує вчитель, щоб сприймання матеріалу було успішним?

3. Чи зрозуміли учням пояснення вчителя? За якими критеріями ви визначили рівень розуміння?
4. Які рівні узагальнення матеріалу мали місце на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове)? Обґрунтуйте.
5. Які вправи виконувались на уроці для застосування знань? Репродуктивні чи творчі? Наведіть конкретні приклади.
6. Загальне враження щодо рівня засвоєння учнями знань.

Схема спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці

1. Тема і мета уроку.
2. Чи визначені цілі і завдання уроку, чи реалізовані вони на уроці?
3. Які наукові поняття формувались на уроці, які виводились правила, закони тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи?
4. На які попередні знання чи знання з інших предметів, з життєвого досвіду учнів спирався учитель?
5. Які прийоми застосовував учитель для збудження активності учнів?
6. Чи показував учитель можливості практичного застосування отриманих на уроці знань? Як саме?
7. Як вчитель забезпечує реалізацію принципу свідомості навчання?
8. Якою мірою і наскільки доцільне використання на уроці наочних посібників, технічних засобів навчання?
9. Чи доступно вчитель пояснював новий матеріал і порядок виконання практичних завдань?
10. Як учитель здійснював диференціацію навчання, індивідуальний підхід до учнів?
11. Які позитивні емоції формував учитель під час уроку? Наведіть конкретні приклади.
12. Загальні висновки щодо реалізації принципів навчання на даному уроці.

Схема спостереження за реалізацією методів навчання на уроці

1. Тема і мета уроку.
2. Прослідкуйте логіку поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань.
3. За допомогою яких прийомів учитель спонукав учнів до усвідомлення ними необхідності відновлювати у своїй пам'яті опорні знання?
4. Якою мірою спосіб актуалізації опорних знань підвів учнів до вивчення нового навчального матеріалу?
5. Простежити весь хід діяльності учителя, спрямованої на організацію вивчення учнями нового навчального матеріалу.

6. Дайте оцінку доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку.

7. Яким шляхом ішов учитель при дотриманні ним логіки викладу навчального матеріалу (індуктивним чи дедуктивним)?

8. Якою мірою учні володіють методами самостійної пізнавальної діяльності?

9. Наскільки така організація навчального процесу сприяє підвищенню розумової активності учнів?

10. Які методи навчання використав учитель у процесі формування в учнів умінь та навичок? Наскільки вони, на Ваш погляд, ефективні?

11. Чи вдалося вчителю мобілізувати учнів на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок учнів?

12. Як учитель стимулює навчальну діяльність учнів?

13. Чи використані на уроці активні методи навчання? Які саме? Їх результативність.

14. Наскільки використані учителем методи і прийоми навчання сприяли активізації пізнавальної діяльності школярів?

15. Дайте оцінку діяльності вчителя і учнів, висловіть свої пропозиції щодо поліпшення уроку.